

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KEZELÉSÉBŐL
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből Kedden Augustus 31-dik napján, 1813-dik esztendőben.

B é t s.

A' közelebb múlt Pénteken, úgymint e' majdan elenyésző hólnap 27-dik napján, az Oldenburgi özvegy herczeg asszony *Katarina Pawlowna* született Orosz Csász. nagy Hertzeg asszony, néhai *Péter Fridrik* Oldenburgi örökös Hertzegnek özvegye, és tegnap előtt estvéli 9 órakor *Mária Pawlowna*, a' Szaksz-Weimari örökös Hertzegnek *Károly Fridriknek* kedves Felesége, mind ketten *I. Sándor* Orosz Császárnak kedves testvér húgai, Cseh Országhól szerentsessen, és a' Bétsi lakosok örvendező kiáltásaik között ide érkeztek, és az elsőbb a' Német Birodalom Kancelláriájának palotájába, az utolsóbb pedig a' Cs. Kir. várba bészállottak. Az elsőbbnek, kinek kedves Ferje, a' múlt esztendőben, az Orosz Armádiánál meghalálozott, kedves Nádor Ispányunk *Jósef* Austriai Csász. Kir. Fő Hertzeg eleibe utazott 's. ide bekísérte.

A' Magyar Kurirnak 15-ik és 16-ik darabjaiban azt írtuk vala, hogy a' Fels. Orosz Császár *I. Sándor* fellyebb említett kedves húgaival együtt, Augustus 15-diken, a' Fels. Prussziai Király *III. Fridrik Wilhelm* pedig azon hólnap 13-dik napján Felséges Uruknak tiszteletére Prágába mentek; most pedig Prágából e' tárgyról így

írnak Augustus 23-dik napján: A' mi legkedvesebb Felséges Monarkánk, e' folyó hólnap' 20-dikán, délután tollunk elütazott, a' Fels. Orosz Császár *Teinitzből*, a' Pilitzi Kerületnek városából, a' hova az ott táborozó Austriai hadi seregeknek meg szemlélésére ment vala, vissza nem jött, a' Fels. Prussziai Király a' vele volt Korona Hertzeggel *Fridrik Wilhelmel* együtt tegnap reggel, tegnap előtt délután, pedig Gróf *Metternich* külső dolgokra ügyelő Austriai Cs. Kir. Minister; az udvari titkos Cancelláriának minden tagjaival együtt innen elutaztak. — August. 21-dik napján, a' Prussziai tábori postának egy osztálya városunkon által utazott. — Az Austriai Cs. Kir. tábori könyvnyomtató műhely is azon napon ment el tollunk.

Ifj. Gróf *Zichy Károlyt*, a' Fels. Cs. Kir. udvari Kamarának Consiliáriusát, Nemes' Poséga Vármegyének Administrátorát Csász. Kir. Titkos Tanácsosi rangra emelni méltóztatott Fels. Uruunk, a' ki is a' szokott esküvést, hertzeg *Trautmansdorf* Cs. Kir. első udvari fő Mesternek kezébe Augustus 27-ik napján tette le.

A' jelen való háborút megelőzőtt Környülállásokról.

Erről a' fontos tárgyról így szólnak a' Drézdai 16-ik Augustusi tudósítások; Mind

ekkorig nagy reménységben voltunk, az eránt, hogy a' mi napkelet felé való legközelebbi szomszédjainkal való békesség meg fog készülni. Mindazáltal tegnap délután két óraker a' Prágai Congressusban volt Frantzia meghatalmazott követ Gróf *Narbönné* véletlenül ide érkeztén, minden békességhez való reménységünk elenyészett. Három órával azután *Napoleon* Császár bennünket elhagyott, a' Neufchateli (Neocómiumi) hertzeg is az egész Stábbal tollárunk elment, és az itt volt Fr. Csász. testőrző seregek is mind el ma siroztak, melly környüállásokból egyebet ki nem húzhatunk, hanem hogy azok a' tudósítások, mellyeket Gróf *Narbönné* Prágából magával hozott, sem békességek, sem megelégitők nem voltak.

A' Nápolyi Király *Joakim Napóleon* (völt Marsal *Murat*, *Napoleon* Császár sógora), a' ki a' maga késérő seregevel, a' folyó Augustus 14-ik napján ide érkezett, még most ugyan itt mulat, de még ma ő is *Pirnába* és *Königsteinba* fog a' Császár után menni, és mint a' Frantzia lovas hadi seregeknek fő vezérjek, a' tsatamezőre kiállani. Szünetlenül sok gyalog- és lovas regementek marsiroznak városokon által; úgy halljuk, hogy Fr. Generál *Vandamme* 40000 főből álló armádiát fog a' mi vidékünkön kormányozni, 's avtal Drézdát és az Albis folyóviz mellett Cseh Országba vivő utat védelmezni, más felől pedig Generál *Gouvion St. Cyr* a' Szakszoniai bánya kerületet (Territorium Montanum) hasonló hadi néppel igyekezik oltalmazni.

Dréda városa, mind belső mind külső kerületjében erőssítettik, mellynek egy részét, ha a' szükség kívánni fogja, víz alá is lehet borítani, minden bástyáira, tölteseire, és sántzaira, számos ágyuk húzattak, a' városba vivő utak mellett volt házak le rontattak, 's azokon sántzok és föld bástyák készitettek, sok tábori tárak ti-

náltattak, 's megtöltettek, a' katoná ispatályokból a' betegek másuvá küldettek. — A' Szakszoniai Királyifamilia számára, Thüringiában az Eisenachi magas hegyen épült erős vár-készitettek.

Hadi Történetek.

A' fegyverszűnésnek Augustus 10-ik napját követett ejjel lett felmondása után, mind a' két részről való roppant hadi seregek mozdulásban voltak az elleaségeskedésnek egész erővel leendő elkezdésére. A' Prusszus Generál Lajtinant *Blücher* vezérlése alatt lévő Prusszus armádia, Augustus 19-ik napján, alsó Sléziában, Löwenberg városa környékén tüzesen meg támadta az ellenséget, a' Böber folyóvízeig előbre nyomult, mellynek az a' jó következése lőnn, hogy a' Frantziák minden azon folyóvizen lévő hidakat magok után elrontottak.

A' következő napon, az az, Augustus 20-ikán, a' nevezett Prusszus vezér corpusát 140 ezer emberrel megtámadván *Napoleon* Császár; kéntelen volt magát hátrább húzni, 's tsak védelmezőleg tartani, olly feltétellel, hogy mihelyest az ellenség a' maga hadi erejének egy részét tőlle elfordítja, azonnal ő támadhassa azt meg.

Azon idő alatt, hogy ezek Sléziában történtek vala, a' hertzeg *Schwarzenberg* Austriai Feldmarsal vezérlésére bízott szövetséges armádia, a' Cseh Országi hegyeken, több pontokon Szakszóniába benyomult, és semmi hátráztatást nem szenvedvén az ellenségtől, a' Misniai Kerületnek *Dipolswald* nevű városa felé vette az útját.

Augustus 22-diken, jó reggel megtámadván Orosz lovasság Generalissa Gróf *Wittgenstein* a' Frantziáknak, Pirna mellett lévő bésántzolt helyeket, hosszas vellek való viaskodása után, estéli 10 óraker,

azt kemény réá rohanással elfoglalta, melyre nézve kéntelen volt a' Szakszóniai Királyi Família a' maga rezidentziáját ismét el hagyni. — Ugy látszik, hogy a' szövetséges armádiának ezen hadi munkájáról ról még csak nem is gondolkozott a' Frantzia Császár, mivel mindjárt ezen történet után a' maga fő hadi erejét Sléziából Szakszóniába vissza vezette. Oda marsiroztak vissza a' Bunzlai Kerületben Gabel városáig nyomult Fr. seregek is. Ez a' város, tudniillik Pirna Drézdán innét két német mértföldre fekszik az Albis folyóvíz mellett, a' Mízniai kerületben, a' hol 1758-ik esztendőben, néhai *II. Fridrik* Prusszai Király, az ott táborozott 25000 emberből állott Szakszóniai armádiát megverte, fogságra ejtette, és a' Prusszai armádia közt felosztotta.

Ugyan azon időpontjában, mellyben ezek Szakszóniában történtek vala, Fegyvertármester Baró *Hiller*, a' Styriában táborozó Austriai armádiának kormányozó fő vezérje, mingyárt az Austriai és Frantzia Császárok közt kezdődött háború után, a' vezérlete alatt lévő hadi seregeknek nagy részét Volkermarkt felé ki indította, egyszersmind *Stanisavlevich* Orosz Generálist St. Gilgen, General *Ekar-dot* a' Mura folyóvíz mellett azon úton, melly Salzburgból Willach felé viszen, előbre küldötte. — Ennek a' Generálisnak brigadája, avagy osztályserege azon az úton, Augustus 20-ik napján Illyriai Karinthiának, a' Dráva folyóvíz mellett fekvő Sachsenburg nevű városáig nyomult; Orosz Generális *Stannisavlevich* pedig Augustus 23-ikán Salzburgban *Werfent* elfoglalta. — A' Klagenfurtból Aug. 21-ikén előbre nyomult Feldmarsal Lajtinánt *Frimont* Villachon Felső Karinthiának városát megtámadta, a' ki ellen az ellenség a' Dráva vizén lévő hidat elrontván magát keményen vé-

delmezte. A' városnak a' nevezett folyóvízen innen lévő része elfoglaltatott, 's abban sok ágyú és munitzió találtatott, és az ellenségben sok kár tétetett.

F. M. Lajtinant *Radivojevich*, az Agram mellett Szava vizén volt hidat Augustus 17-ik napján elfoglalta, Glinába és Petriniába őrző katonákat helyeztetett, ő maga Carlstadt felé, és a' Gen. *Nugent* vezérlete alatt lévő tsapatok Fiume ellen marsiroztak. — A' *Leable*, vagy *Loibel* nevű Carnioliat Carinthiától el választó magas hegyekre le telepitetett vadász seregeket egy 400 emberből álló ellenséges tsapat Augustus 21-ik napján ugyan keményen és egynéhány versben megtámadta: miadazáltal mindenkor nagy vesztességgel visszaveretett. — Ennek a' Cs. Kir. Armádiának fellyebb nevezett fő vezére Fegyvertármester *B. Hiller* Augustus 23-ikán a' maga fő hadi szállását Klagenfurtba tette által.

A' Berliini közönséges újság levelekben következendő Sléziái tudósítás vagyoni „Az egyesült Orosz-Prusszus Armádiának legnagyobb része, Augustus 10-ik napján Sléziából Csehországba marsirozott, a' hol a' herczeg *Schwartzenberg* vezérlete alatt lévő Austriai nagy armádiával magát össze tsatolta. — Prusszus F. M. Lajtinánt *Blücher* parantsolatot vett az eránt, hogy a' Sléziában maradt Frantzia armádiát, melly az által, hogy annak egy jó részét *Napoleon* Császár Csehország határra küldötte, nagyon meggyengült, 70 ezer főből álló Orosz Prusszus hadi seregekkel szüntelen szemén tartsa. — Fr. Ex-Generál *Morcau* (olvasd *Moró*), kinek az ő életét, a' Magyar Kurirnak Aug. 17-ik napján költ darabjában, rövideden le irtuk, Orosz hadi szolgálata álván, a' Felső Orosz Császár felvigyáza alatt, az Orosz Armádiának Gen. Kvártélymesterévé tétetett, General *Jomini*

pedig, a' ki a' Frantzia ármádiától az Orosz ármádiához által ment, General Lajtinant rangra emeltetett,

A' Berlii tudósítások szerint, a' Svéciai Korona Herczeg vezérleése alatt lévő Svéciai ármádiához 300 olly Anglus ártilleristak fognak adattatni, a' kik a' Congre- vi rakétákkal jól tudnak bántni.

A' Sleziai, 21-ik Augustusi újságlevelek ilyen ten hadi tudósítást foglalnak magokba: Jauerből Aug. 18-ik napján, 1813 eszt. A' fegyverszűnésnek feltett tzeljät már elértük. Ármádiainknak héjánossága kipotoltatott, a' gyalogság a' tartalék regementekből megkettőztetett, a' landwéhris- tak, avagy a' tartománybéli katonaság a' régi katonák rendiben áll; napkeleti Prussia egy igen szép, és válogatott legényekből álló lovas regementet állított ki, más tartományok is követték annak ditsiretes példáját. — Egész bátorsággal, és hazai szeretet által lelkesítve mennek hadi seregeink azon ellenség ellen, a' ki minden állandó békességre tzelző tanácsadást megvetett.

„Az Orosz Ármádiák, mellyek a' Vistula folyó viz partjain soha nagyobb számmal nem állottak mint most, minden hadi készületekkel fel ruházva mellettünk vannak. — Austria ügyünknek igaz voltáról meggyőztetvén, igen erős, nagy és derék ármádiával kaptsolta magát hozzánk. Svécia ország a' maga intézeteit elvégzette, a' Korona hertzeg igen szép, és az északi Hatalmasságoknak seregeikből válogatott ármádiát vezé-

rel. Noha Spanyol Országban vannak Angliának győzedelmes hadi seregei; még is mindazáltal minden hadfolytatására szükséges dolgokkal segíti a' szövetséges Fejedelmeknek hadi népeiket.“

„Augustus 10-ik napján a' fegyverszűnés az ellenségnek felmondott, és noha a' múlt Junius 4-ik napján szerzett megegyezés szerint, Aug. 17-ik napján kellett volna az ellenségeskedésnek elkedődni; de mivel Jauerig, Schonanig és más helyekig küldötte előre az ellenség a' maga forposzt- jait, az az, külső vigyázatjait, sok requisitokat tétetett, következőképen a' neutralis lineáját átalhágta: arra való nézve Pruszus Gen. Lajtinant *Bliicher* is, Augustus 17-ik napján a' neutralis tartományokba küldötte a' Sleziai ármádiát, és hogy azoknak elpusztítását eltávoztathassa, Katzbachig nyomta az ellenséget, és minekutánna annak fekvését meg kemléltette volna, Augustus 18-ikán ötet meg is támadta. Egy más Augustus 23-ik napján költ Jaueri tudósítás ezt tartja: A' Liegnitzi és Goldbergi tábor helyeket, néhány apró tsatazási után az ellenség elhagyta, es az elsőbb várost Orosz Generál Lajtinant *Sacken* Aug. 18-ikán elfoglalta. — A' hátráló ellenséget az egyesült ármádia üzőbe vette, es *Goldberg, Löwenberg, 's Buntzau* ellen nyomul előre.“

A' Magyar Szedőnk ma reggel meghegedvén, több újsággal nem kedvesked- hettünk.

A' Bétsi *Cursus* Aug. 28-dikán: — 100 Forint Conventziós pénz, 166 és 1/8 Forint Váltózárdulában. — Egy Hollandus arany 8 forint 6 és 1/2 krajtzár.